

Pomnik Serca Jezusowego

Po ponad sześćdziesięciu latach na gostyński rynek uroczyste powróci pomnik Serca Jezusowego - symbol religijny i dowód wdzięczności za odzyskanie niepodległości po latach zaborów.

Próbując odtworzyć historię pomnika, napotkaliśmy na sporo trudności. Większość materiałów zaginęła w czasie II wojny światowej. Dziś pozostały jedynie wspomnienia ludzi pamiętających okres międzywojenny i nieliczne dokumenty.

Bursa czy pomnik?

Dokładnie nie wiadomo, kto był inicjatorem budowy pomnika - wdzięczności za odzyskanie niepodległości. Na zebraniu powiatowym w dniu 12 października 1928 roku, starosta Wincenty Dabiński proponował, by w dniu 10 rocznicy odzyskania niepodległości zapoczątkować społeczną budowę „domu dla ubogiej uczęcej się młodzieży”. Inicjatywę budowy bursy poparł dwoma artykułami w „Orędowniku powiatu gostyńskiego” ksiądz Franciszek Olejniczak. Sprawa musiała być szeroko społecznie dyskutowana. Dyrektor Gimnazjum wspominał bowiem, że zgłosił się do niego kilku starszych uczniów, ofiarując się pracować społecznie w czasie wakacji przy budowie bursy. Z tego pomysłu jednak wycofano się jeszcze w tym samym roku. Być może okazało się, że budowa internatu dla zamiejscowej młodzieży uczęcej się w gostyńskim gimnazjum jest inwestycją, która pochłonie zbyt duże środki. Mimo iż społeczeństwo miasta znać było z ofiarności, trudno było liczyć na to, by w kilka lat po zakończeniu budowy gimnazjum, po-

nownie znaleźć sporą grupę sponsorów. Szczególnie niekorzystnie dla takich inicjatyw przedstawiała się sytuacja gospodarza w 1928 roku - świat znajdował się wówczas w przededniu wielkiego kryzysu gospodarczego. Być może to spowodowało, że zaniechano pomysłu budowy bursy.

Pomnik przed wojną

Inicjatorem budowy pomnika Serca Jezusowego na rynku był ksiądz dziekan Kazimierz Szrejbrowski. Środki finansowe pozyskiwano z datków społecznych. Nie zachowały się szczegółowe dane dotyczące wpływu na „konto pomnika”. Trudno, więc określić, jaka kwota była potrzebna by zrealizować ów projekt. Parafianie zebrali 33 000 złotych. Nie wiadomo jednak, czy otrzymano wsparcie ze strony Rady Miejskiej, czy Powiatowej. Projektem pomnika zajął się znany architekt Lucjan Michałowski, natomiast autorką figury była poznańska rzeźbiarka Kazimiera Pajzdarska. Inicjatywa budowy pomnika musiała być akceptowana społecznie, jako że na postawienie go nie czekano długo. Prawdopodobnie w ciągu niecałego roku od powstania inicjatywy, na gostyńskim rynku na siedmiometrowej kolumnie stanęła figura Chrystusa.

Poswienięcie

Uroczystość odsłonięcia pomnika nastąpiła 21 lipca 1929 roku. Już dzień

wcześniej w sobotę przybył do Gostynia ksiądz biskup Walenty Dymek. Budynki na rynku były udekorowane kwiatami, a z balkonu domu Czabajskich oświetlano reflektorem pomnik. Uroczystość rozpoczęła się w niedzielę o godzinie 8.00 nabożeństwem w farze z udziałem Rady Miejskiej. Po mszy udano się na gostyński rynek. Przemawiali ksiądz dziekan Szrejbrowski i biskup Dymek. Mimo lipcowego upału, na tak ważną uroczystość przybyło wielu mieszkańców z okolicznych miast i wiosek. W swym przemówieniu biskup zwrócił uwagę, że pomiędzy Radą Parafialną, a Radą Miejską powinien „ustać egoizm i samolubstwo, a zapanować zgoda i jedność”. Następnie dziekan odczytał akt poświęcenia się miasta Gostynia i parafii Najświętszemu Sercu Jezusowemu. Zebrani potwarzali tekst, który w części przytaczam: „Serce Zbawiciela, Boże pełne chwały, popatrz na ten lud Twój polski! To miasto i ta parafia pragnie być zawsze Twoją, chce Cię obwołać królem swoim. Oto każdy z nas, miasto i cała parafia oddaje się zupełnie Najświętszemu Sercu Twemu. (...) Zstąp tam gdzie będziemy się modlić i zbierać miłosierdzia Twego, gdzie pracować, cierpieć i płakać będziemy. Błogosław Serce Boże Zarządowi tego miasta, błogosław ojcom rodzin, by prowadzili rodziny swe do serca Twego; błogosław matkom, by rozpalone miłością Twoją umiały kochać i cierpieć cicho dla Cie-

bie; błogosław młodzieży kochanej, by nie straciła wiary świętej i czystości obyczajów; błogosław dzievicie polskie, by kochały Ciebie i anielską cnotę ponad wszystko; błogosław dziatkom, które tu na ziemi do serca tuliłeś. Pocięszaj Jezu chorych, cierpiących, strapionych. (...) „Chwała bądź Bożemu sercu, Jemu cześć i uwielbienie na wieki!” Niech żyje Serce Jezusa, Pana i Króla naszego. Amen”

Okupacja

Wkroczenie wojsk niemieckich na teren Rzeczypospolitej wiązało się z niszczeniem wszelkich przejawów polskości. W Gostyniu pod osłoną nocy dokonano rozebrania pomnika Serca Jezusowego. Przez szereg lat nie potrafiono ustalić dokładnej daty tego wydarzenia, określając w przybliżeniu na przełom 1941-42. W trakcie prac udało mi się trafić na książkę prof. Łazugi „Dzień po dniu w okupowanej Wielkopolsce i Ziemi Lubuskiej”. Na podstawie prasy niemieckiej autor przedstawił w niej faktograficzny zapis okupacji naszych terenów. Tam też znalazłem informację, że aktu zniszczenia pomnika Serca Jezusowego na gostyńskim rynku dokonano w nocy z 10 na 11 maja 1940 roku. Resztki kolumny rozbijano na kawalki, które miały służyć do budowy dzisiejszej ulicy Wincentego Witosa.

Zakopana figura

Według relacji Heleny Sodołskiej, Tomczak - jeden z robotników, współpracujących z kolegami ukrył i zakopał figurkę Chrystusa. Po wojnie państwo Sodołscy zwracali się do proboszczów gostyńskich w sprawie wykopania korpusu figurki, nie otrzymywali jednak odpowiedzi. Być może ówczesni księża bali się reakcji władz państwowych nieprzychylnych takim inicjatywom. Tuż przed rozpoczęciem budowy hali przy

Szkole Podstawowej Nr 2, mieszkańcy Gostynia Sodołski i Wenclewicz na własną rękę postanowili wydobyc zakopaną figurę Chrystusa. Wynajęli robotników i zaczęli kopać w miejscu wskazanym 30 lat wcześniej przez Tomczaka. Udało się im wydobyc część figury, którą następnie przekazano księdzu proboszczowi. Dziękując za pracę stwierdził on, że głowa i ręka z pomnika jest w posiadaniu osoby mieszkającej na rynku. Figura stanąć miała na terenie kościoła.

Po 60 latach

Pomysł odbudowy pomnika Serca Jezusowego powstał w 1999 roku na jednym ze spotkań Akcji Katolickiej. Inicjatorzy postanowili zbierać potrzebną dokumentację, zwrócić się do władz miejskich o wyrażenie zgody oraz przedstawić społeczną zbiórkę pieniędzy. Realizacja tego pomysłu nie była łatwa. Organizatorzy natrafili na pewne trudności. Udało się nawiązać kontakt z wnuczką rzeźbiarki Pajzdarskiej - prof. Kingą Szczepkowską-Nalewajek, która udostępniła zdjęcia figury Chrystusa wykonanej przez jej babkę. Odnalaziono także sporo części pomnika. Okazało się jednak, że niemożliwe jest połączenie starych i nowych elementów. Zagrażało to bezpieczeństwu, a dwa różniące się wyglądem materiały nie wyglądały estetycznie. Dlatego też pomnik postanowiono wykonać z jednego materiału.

Innym problemem było stanowisko części radnych, którzy nie od razu postanowili o przekazaniu terenu pod pomnik. Ostatecznie jednak w październiku 2000 roku, na gostyńskim rynku stanął pomnik, symbol wiary i patriotyzmu.

GRZEGORZ SKORUPSKI

Dziękuję ks. proboszczowi Arturowi Przybyłowi oraz Andrzejevi Czabajskiemu za udostępnienie zdjęć i materiałów.

promocja

Zakład Instalacyjno-Budowlany Usługi - Handel - Produkcja JUSKOWIAK

Gostyń, ul. Poznańska 200
tel./fax: (0-65) 572-72-70
kom. 0-604-615-521

Firma „JUSKOWIAK” istnieje od 1986 roku. Zatrudnia 20 osób, między innymi, projektanta i inspektora nadzoru budowlanego oraz serwisanta firm MORA, TORUS, TERMET, BUDERUS. Świadczy usługi z zakresu budownictwa ogólnego, a w szczególności techniki grzewczej. Każda osoba zgłaszająca się do Firmy może liczyć na fachową pomoc i pełną informację na temat interesującego ją zagadnienia. Zawarcie umowy z klientem na wykonanie usługi zwalnia go od obowiązku załatwiania wszelkich formalności związanych z daną inwestycją. Kompleksowa obsługa klienta polega na zaprojektowaniu, wykonaniu i końcowym odbiorze instalacji gazowej. Za wykonaną usługę lub zakupiony towar można zapłacić gotówką lub skorzystać z systemu ratowego. W przypadku drugiej formy płatności Firma stara się ograniczać

do minimum formalności, stosując uproszczoną formę przy podpisywaniu umowy kredytowej (kredyt do 5 000 zł bez wpłaty wstępnej, bez poręczycieli). Każdy zainteresowany proponowaną ofertą może zgłosić się do siedziby Firmy, która znajduje się na ulicy Poznańskiej, od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.00 do 17.00 i w soboty od 7.00 do 12.00.

Klienci mają do wyboru szeroką gamę kotłów gazowych jedno- i dwufunkcyjnych oraz podgrzewacze ciepłej wody użytkowej. Sposób doboru danego urządzenia grzewczego uzależniony jest od zapotrzebowania mocy cieplnej przy minimalnym zużyciu energii (gaz, olej opałowy itp.). Współczesne systemy grzewcze są bardzo ekonomiczne i sprawne, a jednocześnie chronią środowisko naturalne przed zanieczyszczeniami. Kotły i podgrzewacze wody wyposażone są w szereg czujników,

mających za zadanie wyłączyć pracę urządzeń w chwili zagrożenia. Nad całością pracy instalacji centralnego ogrzewania mogą czuwać programatory, które ustawia się według indywidualnych potrzeb. Nowoczesna armatura i osprzęt to wysokiej klasy grzejniki oddające ciepło przy mniejszej ilości czynnika grzewczego, niż w tradycyjnych instalacjach centralnego ogrzewania. Można to było osiągnąć poprzez zmniejszenie przekrojów średnic rur do minimum oraz zmniejszenie pojemności grzejników przy zachowaniu wydajności cieplnej.

Firma „JUSKOWIAK” proponuje również kuchnie gazowe, gazowo - elektryczne i elektryczne firmy MORA oraz okapy kuchenne z teimerem. Na zakupiony sprzęt kuchenny udziela 5 lat gwarancji oraz zapewnia całodobowy serwis.

Program uroczystości obchodów Dnia Niepodległości w gminach powiatu gostyńskiego

Borek Wielkopolski - 11 listopada godz. 9.15 - zbiórka przed klasztorem, godz. 9.25 - przemarsz do klasztoru, godz. 9.30 - msza święta, godz. 10.30 - przemarsz pod ratusz i złożenie kwiatów pod tablicami pamiątkowymi, godz. 11.00 - przemarsz do Domu Kultury, godz. 11.20 - hymn państwowy, otwarcie uroczystości, powitanie gości, referat okolicznościowy, część artystyczna.

Gostyń - obchody Dnia Niepodległości połączone z uroczystością poświęcenia pomnika Serca Jezusowego na Rynku, w piątek 10 listopada - godz. 15.30 - zbiórka pocztów sztandarowych na Rynku, godz. 16.00 - manifestacja religijna - patriotyczna oraz poświęcenie Pomnika na gostyńskim Rynku przez Ks. Arcybiskupa Juliusza Paetza - Metropolity Poznańskiego. Po zakończeniu, przemarsz do kościoła Farnego, gdzie odprawiona zostanie koncelebrowana msza święta.

Krobia - 11 listopada - godz. 9.30 - zbiórka przy pałacu „na fosie”, zapalenie znicza, złożenie kwiatów, godz. 10.00 - msza święta. Po mszy św. na rynku: odpiewanie hymnu państwowego, występy okolicznościowe, w tym chóru „Harmonia”, złożenie wieńców i wiązanek, pokaz musztry parady, rota,

odprawienie sztandarów.

Pępowo - 10 listopada Skoraszewice - godz. 16.00 - msza święta w kościele w Skoraszewicach. Po mszy św. przejście pod pomnik, manifestacja patriotyczna, występy młodzieży w świetlicy wiejskiej. 11 listopada Pępowo - godz. 15.00 - msza święta. Po mszy św. przejście pod pomnik, manifestacja patriotyczna. Następnie w Centrum Sportowo-Kulturowym, refleksja nad 10-leciem istnienia samorządu i wręczenie medali byłym i obecnym radnym, sołtysom i pracownikom samorządowym. Na zakończenie występ zespołu „Kamerata” i przedstawienie „Święci, a dzieje narodu polskiego” przygotowane przez gimnazjalistów.

Pogorzela - 10 listopada - godz. 12.00 - bieg, 11 listopada - godz. 9.00 - msza święta za ojczyznę i 10-lecie istnienia samorządu, godz. 10.00 - uroczystość pod pomnikiem niepodległości. Po uroczystości przejście do Domu Kultury i koncert miejscowych zespołów. Na zakończenie sesja rady miejskiej poświęcona 10-leciu istnienia samorządu.

W gminie **Poniec** nie udzielono informacji o obchodach Dnia Niepodległości.